

Warszawa, 20 września 2018 R.

OCENA
OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH , DYDAKTYCZNYCH I ORGANIZACYJNYCH
DR MARIUSZA WIECZORKA ORAZ ROZPRAWY HABILITACYJNEJ
PT. CHARAKTER PRAWNY STOSUNKÓW SŁUŻBOWYCH FUNKCJONARIUSZY
SŁUŻB MUNDUROWYCH

A. Ocena monografii dr Mariusza Wieczorka na temat
CHARAKTER PRAWNY STOSUNKÓW SŁUŻBOWYCH FUNKCJONARIUSZY
SŁUŻB MUNDUROWYCH

I. Temat pracy

Recenzowana monografia poświęcona jest stosunkom zatrudnienia funkcjonariuszy służb mundurowych. Praca napisana jest z perspektywy polskiego prawa pracy. Zawiera także pewne odesłania do prawa unijnego. Potrzeba podjęcia pogłębionych badań nad tą problematyką nie powinna budzić wątpliwości. W polskiej literaturze przedmiotu brakuje aktualnego, monograficznego opracowania, które w sposób całościowy i wyczerpujący omawiałoby tytułowe zagadnienie. Istniejące opracowania mają charakter komentatorski lub znacznie węższy od założonego w pracy. Stąd też była autentyczna potrzeba opracowania monografii, która dokonałaby analizy zagadnienia wskazanego w tytule pracy.

Należy zatem uznać, że wybór tematu „Charakter prawny stosunków służbowych funkcjonariuszy służb mundurowych” za trafny.

I. Teza i przedmiot rozprawy

Już w tym miejscu trzeba odnotować, iż praca zakłada dokonanie oceny charakteru prawnego łączącego funkcjonariusza służb mundurowych z podmiotami zapewniającymi obywatelom bezpieczeństwo, a także bezpieczeństwo państwa. Z rozważań wyłączono służbę żołnierzy zawodowych. Autor za wyrokiem TK z dnia 6 listopada 2012 r. (SK 29/11) uznaje szczególny status prawny żołnierzy zawodowych. Uważam, że nie jest to trafna ocena, jednak opracowanie może mieć zawężony charakter. Pracę cechuje dobra znajomość problematyki, stanu prawnego i orzecznictwa dotyczącego przedmiotowej. Literatura uwzględniona w pracy jest wystarczająca. Niestety rozważania nie mają charakteru syntezy. O ile w niektórych częściach pracy wywód Autora jest do zaakceptowania, o tyle poszczególne części i fragmenty są w ramach rozdziałów nie powiązane ze sobą. Wielokrotnie Autor w prosty, niesyntetyczny sposób wymienia (opisuje), jak określona kwestia wygląda w regulacjach prawnych (np. treść rot ślubowania -s.47 i nast.; formacje – s.114 i nast.; organy uprawnione do dokonywania czynności dotyczących stosunku służbowego s. 130 0133). Opracowanie w wielu miejscach sprawia wrażenie komentarzowe, a nie opracowanie analityczne. Brakuje analizy poświęconej treści stosunku służbowego. Jakby w miejsce tego jest rozdział VI dotyczący charakteru prawnego stosunku służbowego.

Tezą wiodącą rozprawy habilitacyjnej jest twierdzenie, że stosunek prawny służbowy jest stosunkiem prawa publicznego, regulowany przez przepisy prawa administracyjnego. Drugą tezą jest teza o konieczności uchwalenia ustawy zawierającej przepisy ogólne regulujące stosunek służbowy. Pierwsza teza nie jest zupełnie nowa. Częściowo ma charakter odtwórczy. Niewątpliwą jednak zasługą dr Mariusza Wieczorka jest frontalne

jej postawienie. **Z drugą tezą nie zgadzam się, ale oczywiście możliwy jest także taki punkt widzenia.**

Brakuje natomiast w rozprawie syntetycznego wskazania na związki między stosunkami służbowymi a stosunkami pracy. Obserwacja rozwoju prawa pracy na przestrzeni ostatnich lat pozwala uznać tę dziedzinę za bardzo ekspansywną. Kreowane w ramach tej dyscypliny instrumenty ochrony osoby zatrudnionej stają się – nie tylko w ramach określonych przez prawodawcę ale także często w społecznym postrzeganiu – wzorcem do naśladowania w innych więziach zatrudnienia. Wymaga to prowadzenia analiz interdyscyplinarnych, łączących zagadnienia prawa pracy także z prawem publicznym. Relacja między stosunkiem pracy a stosunkami służbowymi należy do niezwykle ciekawych i frapujących doktrynę prawa. Nie chodzi tu o swoistą walkę o terytorium, w ramach której zagadnienie stosunków służbowych miałyby być objęte w posiadanie przez jedną lub drugą gałąź prawa. Wypada przypomnieć, iż modelowo zatrudnienie o charakterze administracyjnym w relacji do stosunku pracy znamionuje podwyższony stopień podporządkowania służbowego. Znamienne jest tu także obowiązek karności, podwyższonej lojalności i odpowiedzialności dyscyplinarnej. Dla badacza powinno to zrodzić pytanie o tendencje dotyczące stosowania reżimów administracyjnego i pracy dla stosunków służbowych i konieczność oceny ich zasadności i celowości. Tego w pracy brakuje. W zakończeniu monografii Autor o tym wspomina, jednak uzasadnienie wyłączenia tej tematyki z zakresu monografii nie satysfakcjonuje.

Rozprawa napisana jest przede wszystkim z zastosowaniem metody prawnodogmatycznej, a więc na podstawie analizy tekstu prawnego w kontekście dorobku doktryny i judykatury. W monografii zawarte są także odniesienia do prawa niemieckiego, europejskiego i do orzecznictwa.

II. Konstrukcja pracy

1. Przyjętą konstrukcję pracy uznać należy za akceptowalną, jeśli przyjmie się zakres tematyczny objęty przez Autora rozważaniami. Brakuje w

niej także moim zdaniem analizy treści stosunku służbowego. Zamiast tego jest rozdział VI dotyczący charakteru prawnego stosunku służbowego. Elementy „pracownicze” w stosunkach służbowych o charakterze zmilitaryzowanym są stałe. Aprobata dla częściowego kształtowania statusu funkcjonariuszy przy pomocy metod stosowanych jak dotąd wyłącznie przez prawo pracy wyrażana była w literaturze przedmiotu od dawna. Przedstawiciele nauki prawa administracyjnego uznawali, że ograniczanie się wyłącznie do regulowania w sposób imperatywny sytuacji prawnej tej kategorii zatrudnionych nie znajduje uzasadnienia, albowiem powinny w jej skład wchodzić takie uprawnienia jak zasiłki chorobowe, urlopy czy świadczenia emerytalne. Nie ma wątpliwości co do celowości przyznawania funkcjonariuszom wymienionych uprawnień. Uprawnienia te rzeczywiście pojawiają się w pragmatykach stosunków służbowych i to na sposoby, który wyraźnie nawiązują do prawa pracy. W literaturze zauważa się, że odbywa się do albo przez wprowadzenie do pragmatyki przepisów o treści analogicznej do treści przepisów prawa pracy albo do sformułowania odesłania do stosowania przepisów prawa pracy w określonej sprawie. Odesłania te mają jednak charakter zindywidualizowany obejmując nie tylko całość unormowań Kodeksu pracy czy innego aktu z zakresu prawa pracy, lecz jego wyraźnie wymienione fragmenty. Liczne są przykłady oddziaływania ustawodawstwa pracy na treść stosunku służbowego, o czym pisze Autor. Brakuje jednak oceny tego zjawiska .

Powracając do systematyki pracy. Pierwsza część monografii poświęcona jest służbie i podmiotom stosunku służbowego (rozdział I i II). Druga – nawiązaniu, zmianie i ustaniu stosunku służbowego (rozdział II, III, IV i V). Trzeci blok tematyczny ocenianej monografii dotyczy charakterystycznych cech stosunku służbowego (rozdział VI). Część czwarta omawia szczegółowe rodzaje stosunków służbowych (rozdział VII). Zakończenie pracy zawiera wnioski de lege lata i de lege ferenda.

IV. Ocena merytoryczna poszczególnych części rozprawy habilitacyjnej

Pracę rozpoczyna **Wprowadzenie**, w którym Autor wskazuje na cel swoich rozważań i stawia ich zasadniczą tezę. W tym fragmencie rozprawy Autor stara się uzasadnić wybór tematu, przedstawia stan badań nad podjętą tematyką. Zarysowuje w nim też hipotezę badawczą, którą jest teza, iż stosunki zatrudnienia służb mundurowych mają charakter publiczny oraz, że brakuje ustawy zawierającej ogólne przepisy odnoszące się do służb mundurowych.

Część pierwsza monografii poświęcona jest służbie jako przedmiotowi regulacji prawnej (I rozdział pracy) oraz podmiotom stosunku służbowego (rozd. II pracy). Najciekawsze jest tu twierdzenie, iż w służbie poza pracą chodzi o poświęcenie na rzecz dobra wspólnego. Poświęcenie wynikające z przepisów. Ten wątek powraca w pracy wielokrotnie i zwrócenie na niego uwagę czytelnika stanowi osiągnięcie Autora.

W rozdziale I opracowania jest trochę powtórzeń i braku uporządkowania wyводу. Nie jest dla mnie np. jasne dlaczego Autor tyle miejsca poświęca medycynie pracy (pkt.2.2 i 2.3); dlaczego przytaczane są całe roty ślubowania (s.47); dlaczego właśnie w tym rozdziale podjęta jest problematyka zdolności do pracy a zdolności do służby (s.50) . O rygorach selekcyjnych Autor pisze na s. 78, o zdolności do służby na s. 107- drugi rozdział opracowania. Nie potrzebne są długie wywody o technice prawodawczej (s.64).

Ciekawe natomiast są rozważania na temat zastępowania funkcjonariusza pracownikami (s. 68-73). Trafnie Autor wskazuje, iż w przepisach tych brakuje refleksji nad skutkami takiej regulacji i trafnie ocenia ją negatywnie.

Rozdział II monografii poświęcony jest podmiotom stosunku służbowego. Ciekawe są rozważania o podwójnym obywatelstwie (s.137). W rozdziale tym mowa jest ponownie o ustawie- części ogólnej zatrudniania służb mundurowych, w której powinny być unormowane rygory selekcyjne, jednak możliwe byłoby zdaniem Autora uszczegóławianie ich w poszczególnych

pragmatykach. Nie widzę zatem racji stojących za wyodrębnieniem rygorów selekcyjnych ogólnych i szczegółowych.

W rozdziale tym Autor wprowadza pojęcie służbodawcy, jako organizacji zatrudniającej faktycznie funkcjonariusza, uznając państwo za stronę stosunku służbowego. Koncepcja ta nie jest nowa. Operuje nią A. Stelina i Z. Kubot.

Część druga monografii to rozdziały dotyczące nawiązania, zmiany i ustania stosunku służbowego służb mundurowych. W rozdziale III opisującym nawiązanie stosunku służbowego Autor stawia tezę o konieczności wprowadzenia do postępowania kwalifikacyjnego zasad konkursu i wyposażenie wygrywających konkurs w roszczenie o nawiązanie stosunku służbowego. Teza poprawna, ale nie wiem czy możliwa do utrzymania w tym charakterze służb. W rozdziale tym trafnie kwestionowane jest powołanie jako podstawa nawiązania stosunku służbowego. Rozdział IV opisuje szczególne rozwiązania przyjmowane w pragmatykach w zakresie zmiany stosunku służbowego. W rozdziale przedstawiono bogaty materiał normatywny, wskazujący na dobrą znajomość poszczególnych rozwiązań prawnych. W konkluzji do tego rozdziału Autor uznaje, iż sposób unormowania modyfikacji stosunku służbowego wymaga zasadniczej refleksji. Zdaniem Autora w przyszłej ustawie zawierającej przepisy ogólne o stosunku służbowym powinny zostać wytyczone granice sfery wewnętrznej i zewnętrznej stosunku służbowego. Należy w szczególności – zdaniem Autora – uprawnienia o charakterze socjalny funkcjonariuszy. Postulat jest trafny. Rozdział V referuje ustanie stosunku służbowego. Autor podkreśla w nim przesłankę interesu publicznego, która powinna być brana pod uwagę przy regulowaniu tych kwestii. Także ten rozdział wskazuje na dobrą znajomość prawa. Dużo miejsca poświęcono w nim wygaśnięciu stosunku służbowego. Zdaniem Autora monografii utrata każdego z rygorów selekcyjnych powinna prowadzić do wygaśnięcia stosunku służbowego. Brak automatyzmu w tym zakresie prowadzi do nielogicznych rozwiązań prawnych. Także w zakresie tematyki objętej rozdziałem V Autor propaguje przyjęcie ogólnej ustawy dla wszystkich służb, zawierającej zasady ogólne wspólne dla zatrudnienia w służbach.

Część III monografii (rozdział VI) poświęcona jest charakterystycznym cechom stosunku służbowego. Są nimi zdaniem dr Mariusza Wieczorka podległość służbowa, ograniczenie szeregu praw i wolności konstytucyjnych. Zdaniem Autora monografii należy zweryfikować zakres ograniczeń praw i wolności konstytucyjnych funkcjonariuszy. Można by tego dokonać, zdaniem Autora, w postulowanej ustawie zawierającej normy ogólne zatrudniania funkcjonariuszy.

Część IV rozprawy habilitacyjnej (rozdział VII) opisuje szczegółowe rodzaje stosunków służbowych. Chodzi tu o służbę kandydacką, służbę przygotowawczą oraz kontraktową. Zdaniem Autora wątpliwa jest potrzeba utrzymywania służby kandydackiej oraz kontraktowej. Zasadne natomiast jest utrzymywanie służby przygotowawczej. Tezy te są trafne.

W zakończeniu rozprawy Autor przedstawia wnioski końcowe zawarte w kolejnych rozdziałach. Ponadto uzasadnia wyłączenie z rozważań kwestii socjalnych oraz zmarginalizowanie zagadnień odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszy. Wskazuje, że w projektowanej ustawie powinny znaleźć się kwestie stosowania przepisów KP do tych stosunków.

Uwagi formalne

Pod względem formalnym praca napisana jest na dobrym poziomie, jasnym i poprawnym językiem. Literatura nie jest jednak pełna.

V. Konkluzja w zakresie oceny monografii.

Oceniając generalnie treści zawarte w monografii trzeba zaznaczyć, że :

- temat rozprawy został dobrany dobrze i to jest już duża zasługa Autora, praca w dużym zakresie ma jednak charakter komentarzowy i opisowy
- praca w sposób pełny przedstawia materiał normatywny objęty jej zakresem

- praca zawiera wnioski de lege ferenda, choć uważam że są kwestyjne

To wszystko powoduje, iż monografia spełnia w zakresie podstawowym wymagania stawiane pracom habilitacyjnym mimo. Materiał normatywny został opisany wnikliwie i dobrze.

Mając zatem na uwadze powyższe, mimo sformułowanych w recenzji uwagi i wątpliwości, konkluzja niniejszej recenzji rozprawy habilitacyjnej jest pozytywna.

Pozostały dorobek dr Mariusza Wieczorka powstały po obronie pracy doktorskiej.

Oceniając dorobek dr Mariusza Wieczorka w postępowaniu habilitacyjnym nie można pominąć innych prac tego Autora. Na publikowany dorobek naukowy habilitanta składają się: 13 artykułów; 12 rozdziałów w monografiach; część komentarza do ustawy o szkolnictwie wyższym (20 stron) oraz 4 recenzowane publikacje pokonferencyjne. Niestety żadna z tych publikacji nie ukazała się w czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim.

Habilitant kierował dwoma projektami badawczymi, wygłosił 8 referatów na konferencjach naukowych; jedna międzynarodowa we Lwowie. Dodatkowo brał aktywny udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych (21). Habilitant udziela się w znaczącym zakresie dydaktycznie, promując także magistrów (30).

Co 2 lata prowadzi wykłady w Niemczech (Kehl) w ramach programu ERAZMUS . Odbył też staż naukowy w Niemczech w 2017 (Kehl). Dr Mariusz Wieczorek zorganizował (brał udział w organizacji) wielu konferencji naukowych o charakterze międzynarodowym, które odbyły się pod auspicjami Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (rok 2015,2016,2017).

Badawcze zainteresowania Habilitanta, poza zatrudnieniem w służbach mundurowych, oscylują wokół problematyki prawa pracy, w szczególności zatrudnieniem nauczycieli akademickich (czas pracy, dodatkowe zatrudnienie, umowy cywilnoprawne), umowy terminowej (2013 r.), urzędniczego prawa pracy (2012 r.). W dorobku Habilitanta znajdujemy też opracowania dotyczące zabezpieczenia społecznego, w tym dotyczącymi aspektów konstytucyjnych zabezpieczenia funkcjonariuszy.

W zakresie prac organizacyjnych poza uniwersyteckich trzeba podkreślić, iż Habilitant jest członkiem Kolegium Redakcyjnego Rocznika Administracji Publicznej wydawanego przez Uniwersytet pedagogiczny w Krakowie; jest członkiem Polskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc pod uwagę zakres tych wszystkich aktywności uznaję, że dorobek naukowy Habilitanta przypadający na okres sprzed opublikowania pracy habilitacyjnej, jak i jego osiągnięcia w pracy dydaktyczno-organizacyjnej, zasługują na pozytywną ocenę, aczkolwiek publikacje powinny być widoczne także w literaturze szeroko dostępnej w Polsce, a nie tylko lokalnej. Przez tą aktywność na rynku naukowym lokalnym Habilitant nie jest znany w nauce jako jej ważny przedstawiciel.

Konkluzja:

Przedstawione powyżej stwierdzenia prowadzą do wniosku, że dwie samodzielne tezy zawarte w rozprawie habilitacyjnej, jej wartość w propagowaniu rozwiązań prawnych jak i dorobek naukowy Habilitanta sprzed, a także jego osiągnięcia w pracy dydaktycznej i organizacyjnej, znacząca aktywność konferencyjna, wykłady na uniwersytecie niemieckim spełniają w dostatecznym zakresie wymagania jakie przepisy ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.) przewidują dla osób ubiegających się o nadanie im stopnia

**doktora habilitowanego i uzasadnia zgłoszenie wniosku o dopuszczenie
Autora do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.**

Warszawa, dnia 20 września 2018 r.

Prof. dr hab. M. Gersdorf